

УДК 364.-787.2-048.78:[355.422:355.01-057.36]
DOI: 10.24144/2524-0609.2026.58.298-302

Швець Тетяна Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедра філософії, соціології та соціальної роботи
Херсонський державний університет, м.Івано-Франківськ, Україна
turchanova@ksu.ks.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1796-3474>

Озеров Микола Ігорович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності І10 Соціальна робота та консультування
кафедра філософії, соціології та соціальної роботи
Херсонський державний університет, м.Івано-Франківськ, Україна
mozerov@ksu.ks.ua
<https://orcid.org/0009-0005-4943-0284>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДХОДІВ І МОДЕЛЕЙ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Анотація. Актуальність статті обумовлена об'єктивною необхідністю теоретичного осмислення й практичного перегляду підходів і моделей соціальної підтримки ветеранів в Україні. В умовах повномасштабного вторгнення традиційна пільгоцентрична модель вичерпала свій ресурс, що потребує впровадження інноваційних, сервісно-орієнтованих підходів. Науковий аналіз трансформації цих моделей дозволить не лише оптимізувати державні ресурси, а й забезпечити успішну реінтеграцію ветеранів як стратегічного людського капіталу для відновлення країни. Мета статті: аналіз і характеристика трансформаційних особливостей підходів і моделей соціальної підтримки ветеранів війни в системі соціальної роботи з цією вразливою категорією населення в сучасній Україні. Методи дослідження: аналіз нормативно-законодавчої бази, опрацювання наукових розвідок з проблем соціальної роботи з ветеранами війни та вивчення статистичних даних з визначеної теми дослідження. Результати дослідження свідчать про докорінні зміни в системі соціальної підтримки ветеранів війни, обґрунтовано перехід від застарілої радянської моделі пасивних пільг до активної людиноцентричної парадигми, де колишні військові розглядаються як потужний кадровий та лідерський ресурс суспільства. Успіх ветеранської політики визначається не обсягом виплат, а якістю професійної та соціальної самореалізації осіб із унікальним бойовим досвідом, тому такий підхід має на меті подолати розрив між військовими та цивільними, забезпечуючи довгострокову національну стійкість держави.

Ключові слова: ветерани війни, підходи і моделі соціальної підтримки, сервісно-орієнтована парадигма, цифровізація соціальних послуг, фахівець із супроводу ветеранів.

Вступ. Сучасні соціально-політичні умови, пов'язані з тривалою російсько-українською війною та значним зростанням кількості осіб, які потребують комплексної соціальної підтримки, зумовлюють необхідність наукового обґрунтування питання організації соціальної роботи з ветеранами війни. За даними державних реєстрів (Єдиний державний реєстр ветеранів війни), станом на 2025 рік в Україні налічується понад 1,3 млн осіб, які мають статус ветерана війни, зокрема майже 500 тис. осіб – учасники бойових дій [3], це формує масштабний запит на ефективну систему соціальної допомоги, реабілітації та реінтеграції цієї категорії населення.

Необхідність наукового дослідження окресленої проблематики зумовлена потребою удосконалення існуючих моделей соціальної підтримки ветеранів, розробки ефективних механізмів соціальної роботи на рівні громад, державних інституцій і громадських організацій, а також дозволить систематизувати сучасний досвід соціальної роботи, проаналізувати міжнародні практики допомоги ветеранам [7] й адаптувати їх до українських умов. Крім того, розвиток ветеранської політики в Україні потребує науково обґрунтованих підходів до формування системи соціальних послуг, оцінювання потреб ветеранів та їхніх родин і підготовки фахівців соціальної роботи, здатних працювати з новими викликами воєнного й повоєнного часу. Тому дослідження трансформації підходів і моделей соціальної підтримки ветеранів війни є важливим для розвитку теорії та практики соціальної роботи, удосконалення системи соціального

захисту ветеранів і формування ефективної державної та громадської підтримки осіб, які брали участь у захисті України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика соціальної роботи з ветеранами війни в Україні останніми роками привертає значну увагу вітчизняних та закордонних науковців у галузі соціальної роботи, соціальної педагогіки, психології та соціальної політики. Це зумовлено як зростанням кількості ветеранів унаслідок російсько-української війни, так і потребою формування ефективної системи соціальної підтримки цієї категорії населення. Науковий дискурс навколо ветеранської політики пройшов шлях від вивчення «афганського синдрому» до аналізу досвіду АТО/ООС та повномасштабного вторгнення росії на територію України.

Вітчизняні науковці в своїх дослідженнях значну увагу приділяють теоретичному осмисленню сутності та змісту соціальної роботи з ветеранами війни (Н.Сайко) [12], визначенню основних напрямів соціальної роботи з ветеранами війни (Т.Захаріна) [4], соціально-психологічним аспектам допомоги ветеранам війни (А. Назмієв) [5], питанню підготовки фахівців соціальної сфери до роботи з ветеранами війни (О.Товстуха) [13], вивченню міжнародного досвіду соціальної підтримки ветеранів війни (Ю.Попик) [7] тощо.

Водночас аналіз наукових джерел свідчить, що попри зростання кількості досліджень, проблема соціальної роботи з ветеранами війни в Україні ще не є повністю розробленою. Значна частина досліджень має фрагментарний характер і зосереджується на

окремих аспектах: теоретичним основам соціальної роботи з ветеранами, їх соціальної адаптації або підготовці фахівців до роботи з цією категорією населення. Натомість недостатньо дослідженими залишаються питання наукового обґрунтування підходів та моделей соціальної підтримки ветеранів війни.

Мета статті: проаналізувати й охарактеризувати трансформаційні особливості підходів і моделей соціальної підтримки ветеранів війни в системі соціальної роботи з цією вразливою категорією населення в сучасній Україні.

Методологічною основою статті виступає аналіз нормативно-законодавчої бази та опрацювання наукових розвідок з проблеми здійснення соціальної роботи з ветеранами війни; вивчення статистичних даних з визначеної теми дослідження.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні Україна переживає найбільший за масштабами процес вете-ранізації суспільства в Європі з часів Другої світової війни. Соціальна робота з ветеранами є складним і багатовимірним процесом, що включає психосоці-альну реабілітацію, соціальну адаптацію, підтримку працевлаштування, соціально-правовий захист та роботу з родинами військовослужбовців. Особли-вого значення набуває подолання наслідків бойо-вого стресу, зокрема посттравматичних реакцій, та сприяння успішній інтеграції ветеранів у цивільне життя [5]. В умовах повномасштабної війни в Укра-їні ветерани стикаються з комплексом соціальних, психологічних, медичних та економічних проблем, серед найпоширеніших потреб: психологічна допо-мога, соціальна адаптація, професійна реінтеграція, правова підтримка та соціальний супровід сімей вій-ськовослужбовців. У 2024 році лише через систему соціальних служб понад 82 тис. ветеранів та членів їхніх сімей отримали понад 160 тис. соціальних по-слуг [6], а це свідчить про високий рівень потреби у фаховій соціальній підтримці.

Збільшення кількості ветеранів, які потребують соціальної підтримки, та їх попит на соціальні по-слуги сьогодні характеризує актуальність досліджен-ня соціальної роботи з ветеранами війни, що зумов-лена трьома критичними факторами: кількісний фактор (постійне зростання чисельності ветеранів та ветеранок, що потребує системного державного під-ходу), якісний фактор (зміна соціального портрета ветерана – це переважно люди працездатного віку з високим освітнім рівнем, які потребують не пасивної

допомоги (пільг), а активної реінтеграції), безпеко-вий фактор (успішна адаптація військовослужбовців до цивільного життя є запорукою соціальної стабіль-ності в державі).

Визначені фактори впливають на зміну та транс-формацію підходів і моделей сучасної системи со-ціальної підтримки ветеранів у державі. Авторами дослідження було проаналізовано специфіку транс-формації моделей соціальної підтримки ветеранів як об'єктів соціальної роботи, що дало змогу виокре-мити наступні ключові положення: зміна парадигми, роль цифровізації та сімейно-центрований підхід.

Зміну парадигми пов'язуємо з концептуальною трансформацією системи соціальної підтримки вете-ранів в Україні, що відображає фундаментальне змі-щення державних пріоритетів та методологічних під-ходів. Сьогодні в нашій державі відбувається перехід від «медичної моделі» (де ветеран – це хворий, якого треба лікувати) до «соціально-активної моделі» (де ветеран – це кадровий та лідерський ресурс громади) надання соціальних послуг ветеранам війни.

Спостерігається підвищення ролі цифровізації, тобто соціальна робота перестає бути суто кабінет-ною: електронні сервіси (наприклад, «Е-ветеран», цифрові помічники) стають ключовим інструментом мінімізації бюрократичного бар'єру, що часто висту-пає головною причиною соціальної ізоляції ветерана.

Широко та активно впроваджується сімейно-цен-трований підхід у роботі з ветеранами: ефективність соціальної роботи зростає, якщо об'єктом впливу є не лише ветеран, а й уся його сім'я. Соціальна під-тримка дружин/чоловіків та дітей ветеранів є фунда-ментом успішної реінтеграції самого бійця.

Трансформація системи підтримки ветеранів в Україні діє під заголовком: від «пільговики» до «лю-дини з унікальним досвідом», а це підтверджує пере-хід від радянської моделі до сучасної світової прак-тики, тобто ветеран, як об'єкт соціальної підтримки, – це ресурс, а не тягар.

Сьогодні, аналізуючи стан та систему соціаль-ної підтримки ветеранів, можна стверджувати про перехід від пострадянської пільгоцентричної моде-лі до людиноцентричної сервісно-орієнтованої па-радигми, що базується на принципах інвестування в людський капітал. Порівняльна таблиця, складе-на авторами, дає можливість простежити сутність трансформації парадигми соціальної підтримки ве-теранів (Таблиця 1).

Таблиця 1

Наукова експлікація трансформації парадигми соціальної підтримки ветеранів в Україні

Критерій порівняння	Стара парадигма (пільгоцентрична)	Нова парадигма (сервісно-орієнтована)
Філософія системи	патерналізм: держава «дає» мінімум для виживання	інвестиція: держава створює умови для розвитку особистості
Образ ветерана	пасивний отримувач допомоги, «об'єкт» опіки	активний суб'єкт, людський капітал, лідер громади
Мета підтримки	компенсація за втрачене здоров'я (пільги на ЖКГ, проїзд)	повноцінна реінтеграція та самореалізація
Фокус уваги	тільки ветеран (індивідуальний підхід)	сімейно-центрований підхід: ветеран + його родина
Доступ до послуг	бюрократія, черги, паперові довідки, «ходіння по кабінетах»	діджиталізація: послуги в один клік (Дія, Е-ветеран), проактивність
Механізм взаємодії	«Ми вам зателефонуємо» (очікування)	помічник ветерана: індивідуальний супровід за принципом «рівний-рівному»
Ринок праці	працевлаштування за квотами на низькокваліфіковані роботи	підтримка ветеранського бізнесу, перенавчання на затребувані ІТ/технічні спеціальності

Джерело: систематизовано автором

Як видно, аналіз ключових аспектів трансформації парадигми соціальної підтримки ветеранів дозволяє структурувати та охарактеризувати їх за наступними критеріями порівняння: аксіологічний та ідеологічний рівень (філософія системи), об'єктно-суб'єктна трансформація (образ ветерана, телеологічний аспект (мета та фокус підтримки), інструментально-технологічний рівень (механізми реалізації) й економічний вимір (ринок праці та професіографія).

1. *Аксіологічний та ідеологічний рівень (філософія системи)*. Традиційна парадигма раніше базувалася на принципах соціального патерналізму, де держава виступала в ролі донора, що надає мінімальний пакет благ («пільг») як компенсацію за втрачене здоров'я або час. Ветеран у цій системі сприймався як пасивний реципієнт, а витрати на нього – як безповоротний тягар для бюджету. Нова парадигма розглядає підтримку як стратегічну інвестицію: ветеран визначається як носій унікального соціального капіталу (лідерство, стресостійкість, дисципліна), а мета держави – не «утримувати» ветерана, а створити умови для його максимально швидкого повернення до продуктивної економічної та соціальної діяльності.

2. *Об'єктно-суб'єктна трансформація (образ ветерана)*. У старій моделі відбувалася об'єктивація ветерана: він був «об'єктом опіки», позбавленим активної волі у виборі шляхів реінтеграції. Сучасний підхід ґрунтується на суб'єктності. Ветеран є активним учасником процесу власного «військового переходу» (Military Transition), а система адаптується під індивідуальні потреби особистості, визнаючи різноманітність ветеранського досвіду (вік, освіта, професійні амбіції).

3. *Телеологічний аспект (мета та фокус підтримки)*. Стара система фокусувалася на матеріальній компенсації (знижки на ЖКГ, безкоштовний проїзд), що часто призводило до формування «психології утриманства». Нова система зміщує акцент на комплексну ресоціалізацію. Ключовим стає сімейно-центрований підхід: науково доведено, що соціальна стабільність ветерана неможлива без підтримки його найближчого оточення, таким чином, послуги розширюються на дружин/чоловіків та дітей, створюючи цілісну екосистему адаптації.

4. *Інструментально-технологічний рівень (механізми реалізації)*. Трансформація передбачає перехід від аналогової бюрократії до цифрової проактивності. Діджиталізація реалізації на меті має заміну паперових посвідчень та довідок цифровими сервісами (екосистема «Е-ветеран», застосунок «Дія»). Це нівелює корупційні ризики та зменшує ретравматизацію ветерана при взаємодії з чиновниками. Сьогодні в Україні впроваджено інститут помічника ветерана, тобто відбувається впровадження методу сервісного супроводу. Помічник виступає не як контролер, а як фасилітатор, що допомагає ветерану орієнтуватися в правовому та соціальному полі за принципом «рівний-рівному».

5. *Економічний вимір (ринок праці та професіографія)*. Стара модель пропонувала працевлаштування за квотами на низькокваліфіковані посади, що часто нівелювало професійний потенціал ветерана. Сучасна парадигма використовує інструменти професіографії для мапування військових навичок на цивільні запити. Пріоритетом стає стимулювання ветеранського підприємництва та надання грантів. Держава сьогодні розглядає ветерана як майбутнього платника податків та створювача робочих місць, що робить систему соціально стійкою в довгостроковій перспективі.

Як бачимо, трансформаційні зміни системи со-

ціальної підтримки ветеранів в Україні характеризується переходом від архаїчного забезпечення до модерного супроводу. Цей процес є критично важливим для подолання «цивільно-військового розриву» та забезпечення національної стійкості, а ефективність соціальної роботи вимірюється не кількістю виданих пільг, а рівнем успішної інтеграції ветеранів у соціально-економічну структуру суспільства.

Охарактеризована трансформація підходів та моделей має відображення в законодавстві. Зокрема, саме в останні роки (2023-2025) в Україні відбувся справжній законодавчий прорив, що юридично закріпив перехід до нової сервісної моделі.

Фундаментальними стратегічними законодавчими актами, що визначають загальний вектор розвитку держави на десятиліття вперед, можна назвати розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1350-р «Про схвалення Стратегії формування системи повернення з військової служби до цивільного життя на період до 2033 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках» [11], це головний документ, що впроваджує термін «система повернення» замість простої «демобілізації», та Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (з останніми змінами 2024 року) [10], який залишається базовим, але тепер доповнюється підзаконними актами, що трансформують пільги у сервіси.

Юридичним підтвердженням переходу від бюрократії до індивідуального супроводу вважаємо впровадження інституту «помічника ветерана» (фахівця із супроводу), що регламентує Постанова КМУ від 2 серпня 2024 р. № 881 «Деякі питання забезпечення інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя» [2]. Цей акт офіційно запровадив нову професію – фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, а Постанова КМУ від 18 жовтня 2024 р. № 1205 [1] регулює питання фінансування діяльності цих фахівців через державні субвенції місцевим громадам.

Тезу про мінімізацію «паперової» бюрократії, тобто впровадження цифровізації й реформу ВЛК/МСЕК, підтверджує Закон України від 19 грудня 2024 р. № 4170-IX (набрав чинності з 1 січня 2025 року) [8], який запроваджує цифрову систему оцінювання повсякденного функціонування людини замість застарілої моделі МСЕК. Це ключовий елемент «біопсихосоціальної моделі» підтримки ветеранів війни. Юридичною основою для роботи порталу та застосунку «Е-ветеран» вважаємо Постанова КМУ про «Єдиний державний реєстр ветеранів війни».

Якщо аналізувати нормативно-законодавчу основу стандартів соціальних послуг, то підтвердженням зміни фокуса на професійну та соціальну адаптацію виступає наказ Міністерства соціальної політики України від 11 квітня 2024 р. № 175-Н «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей» [9], що є науково-методичною основою для роботи соціальних працівників у громадах.

Згадані юридичні документи, на нашу думку, виступають законодавчо-нормативним підтвердженням незворотності трансформаційних процесів у сфері соціальної підтримки ветеранів війни в сучасній Україні. Наукове обґрунтування трансформації підходів та моделей соціальної підтримки ветеранів війни підтверджує, що ефективність соціальної роботи вимірюється не кількістю виданих пільг, а рівнем успішної інтеграції ветеранів у соціально-економічну структуру суспільства.

Висновки. Трансформація системи підтримки

ветеранів в Україні – це перехід від архаїчного забезпечення до модерного супроводу ветеранів війни, а цей процес є критично важливим для подолання «цивільно-військового розриву» та забезпечення національної стійкості. Перспективи подальших наукових розвідок у сфері соціальної роботи з ветеранами вбачаємо в науковому обґрунтуванні комплексної моделі соціальної роботи з ветеранами, міжвідомчої

взаємодії у сфері ветеранської політики, розвитку соціальних послуг на рівні територіальних громад та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки, що є надзвичайно важливими для ефективності надання соціальної підтримки ветеранам війни, бо Україна наразі формує унікальний світовий кейс «живої» трансформації системи в умовах активного конфлікту.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

- Деякі питання забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. Постанова КМУ від 18.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1205-2024-%D0%BF>
- Деякі питання забезпечення інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя. Постанова КМУ від 02.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/881-2024-%D0%BF>
- Єдиний державний реєстр ветеранів війни. URL: <https://mva.gov.ua/edrvw>
- Захаріна Т.І. Напрями соціальної роботи з ветеранами гібридної війни. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2023. Вип.1 (52). С.55–59. DOI: 10.24144/2524-0609.2023.52.55-59
- Назмієв А.О. Сутність і зміст соціально-психологічної роботи з військовослужбовцями, ветеранами війни та членами їх родин. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2025. Вип.1 (56). С.150–153. DOI: 10.24144/2524-0609.2025.56.150-153
- Понад 82 тисячі ветеранів війни отримали соціальні послуги у 2024-му році. *Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності*. URL: <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/ponad-82-tysyachi-veteraniv-viyny-otrymaly-sotsialni-posluhy-u-2024-mu-rotsi>
- Попик Ю.В. Зарубіжний досвід соціальної роботи з ветеранами війни. *Інклюзія і суспільство. Розділ «Психологічні науки»*. 2024. Вип.3. С.104–110. DOI: 10.32782/2787-5137-2024-3-14
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування медико-соціальної експертизи та впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи. Закон України від 19.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4170-20>
- Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей. Наказ Міністерства соціальної політики України від 11.04.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0828-24>
- Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту. Закон України від 22.10.1993 (з останніми змінами 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3551-12>
- Про схвалення Стратегії формування системи повернення з військової служби до цивільного життя на період до 2033 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1350-2024-%D1%80>
- Сайко Н.О. Соціальна робота з військовими та ветеранами російсько-української війни. *Витоки педагогічної майстерності*. 2024. Вип.3. С.218–222. DOI: 10.33989/2075-146x.2024.34.318131
- Товстуха О.М. Критерії професійної підготовки фахівців соціальної сфери до роботи з ветеранами війни та членами їх сімей. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2025. Вип.2 (57). С.207–210. DOI: 10.24144/2524-0609.2025.57.207-210

References

- Deiaki pytannia zabezpechennia diialnosti fakhivtsiv iz suprovodu veteraniv viiny ta demobilizovanykh osib [Some issues of ensuring the activities of specialists in supporting war veterans and demobilized persons.] (2024). Postanova KМУ vid 18.10.2024 – Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 18.10.2024. <https://zakon.rada.gov.ua/go/1205-2024-%D0%BF> [in Ukrainian].
- Deiaki pytannia zabezpechennia instytutu pomichnyka veterana v systemi perekhodu vid viiskovoi sluzhby do tsyvilnoho zhyttia [Some issues of ensuring the institution of a veteran assistant in the system of transition from military service to civilian life] (2024). Postanova KМУ vid 02.08.2024 – Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 02.08.2024 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/881-2024-%D0%BF> [in Ukrainian].
- Yedynyi derzhavnyi reiestr veteraniv viiny [Unified State Register of War Veterans]. <https://mva.gov.ua/edrvw> [in Ukrainian].
- Zakharina, T.I. (2023). Napriamy sotsialnoi roboty z veteranamy hibrydnoi viiny [Directions of social work with veterans of hybrid war]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: «Pedagogy. Social Work», 1 (52)*, 55–59. DOI: 10.24144/2524-0609.2023.52.55-59 [in Ukrainian].
- Nazmiiev, A.O. (2025). Sutnist i zmist sotsialno-psykholohichnoi roboty z viiskovosluzhbovtsiamy, veteranamy viiny ta chlenamy yikh rodyn [The essence and content of socio-psychological work with military personnel, war veterans, and their families]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: «Pedagogy. Social Work», 1 (56)*, 150–153. DOI: 10.24144/2524-0609.2025.56.150-153 [in Ukrainian].
- Ponad 82 tysyachi veteraniv viiny otrymaly sotsialni posluhy u 2024-mu rotsi [Over 82 thousand war veterans received social services in 2024.]. Ministerstvo sotsialnoi polityky, sim'i ta yednosti – Ministry of Social Policy, Family and Unity. <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/ponad-82-tysyachi-veteraniv-viyny-otrymaly-sotsialni-posluhy-u-2024-mu-rotsi> [in Ukrainian].
- Popyk, Yu.V. (2024). Zarubizhnyi dosvid sotsialnoi roboty z veteranamy viiny [Foreign experience of social work with war veterans]. *Inclusion and Society. Section «Psychological Sciences», 3*, 104–110. DOI: 10.32782/2787-5137-2024-3-14 [in Ukrainian].
- Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo reformuvannia medyko-sotsialnoi ekspertyzy ta vprovadzhennia otsiniuvannia povsiakdennoho funktsionuvannia osoby [On amendments to certain legislative acts of Ukraine regarding the reform of medical and social expertise and the introduction of assessment of a person's daily functioning] (2024). Zakon Ukrainy vid 19.12.2024 – Law of Ukraine by 19.12.2024. <https://zakon.rada.gov.ua/go/4170-20> [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu sotsialnoi posluhy sotsialnoi adaptatsii veteraniv viiny ta chleniv yikhnikh simei [On approval of the State Standard of Social Services for Social Adaptation of War Veterans and Their Family Members] (2024). Nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky vid 11.04.2024 – Order of the Ministry of Social Policy, 11.4.2024. <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0828-24> [in Ukrainian].
10. Pro status veteraniv viiny, harantii yikh sotsialnoho zakhystu. [On the status of war veterans, guarantees of their social protection] (1993). Zakon Ukrainy vid 22.10.1993 (z ostannimy zminamy 2025 roku) – Law of Ukraine dated October 22, 1993 (as last amended in 2025). <https://zakon.rada.gov.ua/go/3551-12> [in Ukrainian].
11. Pro skhvalennia Stratehii formuvannia systemy povnennia z viiskovoi sluzhby do tsyvilnoho zhyttia na period do 2033 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2025-2027 rokakh [On approval of the Strategy for the formation of a system for returning from military service to civilian life for the period until 2033 and approval of the operational plan of measures for its implementation in 2025-2027] (2024). Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31.12.2024 – Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 31.12.2024. <https://zakon.rada.gov.ua/go/1350-2024-%D1%80> [in Ukrainian].
12. Saiko, N.O. (2024) Sotsialna robota z viiskovymy ta veteranamy rosiisko-ukrainskoi viiny [Social work with military personnel and veterans of the Russian-Ukrainian war]. *Origins of pedagogical skill*, 3, 218-222. DOI: 10.33989/2075-146x.2024.34.318131 [in Ukrainian].
13. Tovstukha, O.M. (2025). Kryterii profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv sotsialnoi sfery do roboty z veteranamy viiny ta chlenamy yikh simei [Criteria for professional training of social work specialists to work with war veterans and their family members]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: «Pedagogy. Social Work»*, 2 (57), 207–210. DOI: 10.24144/2524-0609.2025.57.207-210 [in Ukrainian].

Рукопис надійшов: 14.03.2026

Перше рішення: 13.04.2026

Доопрацьовано (раундів: 1): 19.04.2026

Прийнято до друку: 21.04.2026

Опубліковано онлайн: 30.04.2026

Shvets Tetyana

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Philosophy, Sociology and Social Work
Kherson State University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Ozerov Mykola

PhD Student in specialty I10 Social Work and Counseling
Department of Philosophy, Sociology and Social Work
Kherson State University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

TRANSFORMATION OF APPROACHES AND MODELS OF SOCIAL SUPPORT FOR WAR VETERANS IN UKRAINE

Abstract. The relevance of the article is due to the objective need for theoretical understanding and practical revision of approaches and models of social support for veterans in Ukraine. In the conditions of a full-scale invasion, the traditional privilege-centric model has exhausted its resources, which requires the introduction of innovative approaches. Scientific analysis of the transformation of these models allows not only to optimize state resources, but also to ensure the successful reintegration of veterans as strategic human capital for the restoration of the country. The article aims to analyze and characterize the transformational features of approaches and models of social support for war veterans in the system of social work with this vulnerable category of the population in modern Ukraine. Research methods: analysis of the regulatory and legislative framework, the processing of scientific research on the problems of social work with war veterans, and the study of statistical data on the specific topic of research. The results of the study indicate fundamental changes in the system of social support for war veterans, justifying the transition from the outdated Soviet model of passive benefits to an active human-centric paradigm, where former military personnel are considered a powerful human and leadership resource for society. The article focuses on the importance of digitalization of services and a family-oriented approach, which allows for increasing the effectiveness of the reintegration of defenders into civilian life. The success of veteran policy is determined by the quality of professional and social self-realization of individuals with unique combat experience; therefore, such an approach will emphasize the gap between the military and civilians, ensuring the long-term national stability of the state.

Keywords: war veterans, approaches and models of social support, service-oriented paradigm, digitalization of social services, veteran support specialist.